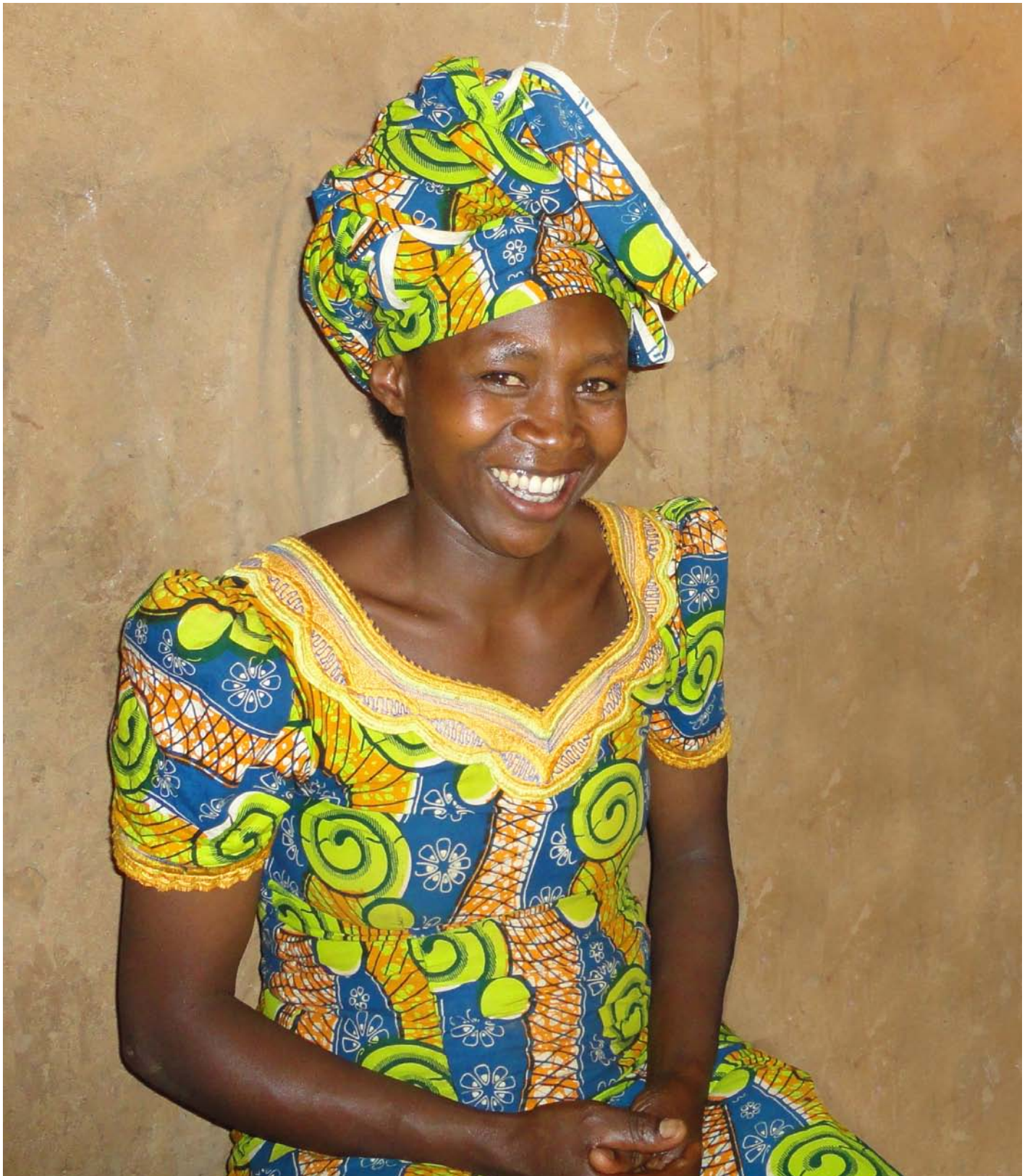

STICHTING MUKOMEZE

JAARVERSLAG 2013

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Sponsorschappen	5
Sponsorschappen 2013	5
Projecten	7
Projecten gestart vóór 2013	7
Projecten gestart in 2013	9
Activiteiten en media-exposure	11
Activiteiten 2013	11
Media-exposure 2013	12
Financiële verantwoording	14
Doelstellingen vanaf 2014	15
Contact informatie	16

Wij zijn trots u het derde jaarverslag van Stichting Mukomeze te kunnen presenteren. Het eerste jaarverslag omvatte het werk van Stichting Mukomeze over de jaren 2008-2011, het tweede jaarverslag omvatte het werk over het jaar 2012 en dit jaarverslag omvat het werk over het jaar 2013.

Stichting Mukomeze staat voor het 'sterken' ofwel 'empoweren' van vrouwen die in 1994 seksueel geweld tijdens de Rwandese genocide hebben meegemaakt en daar nog dagelijks de naweeën van ondervinden. Samen met hen en onze partnerorganisatie Solace Ministries in Rwanda, werken wij aan hun 'empowerment' op velerlei gebied: fysiek, psychologisch, materieel, sociaal, economisch en spiritueel. Hoewel deze vrouwen de meest verschrikkelijke dingen hebben ervaren en weinig hoop koesterden op een menswaardige toekomst, hebben wij in 2013 weer met eigen ogen kunnen constateren dat iedere vorm van support en aandacht, hoe klein ook, telt.

2013 was een bewogen jaar in velerlei opzicht. In maart 2013 ontmoette een van onze sponsors Marie Thérèse in Rwanda, de vrouw die de sponsor sinds enkele jaren steunt. De ontmoeting vond plaats bij Marie Thérèse thuis. Marie Thérèse heeft de zorg voor zes kinderen (3 eigen kinderen en 3 wezen) en haar zieke moeder. Dankzij het sponsorschap en een lening koopt zij, als een echte business vrouw, etenswaren in en verkoopt deze vervolgens weer. Op deze manier voorziet zij o.a. in haar inkomsten. Met Marie Thérèse en haar familieleden gaat het sinds het sponsorschap stukken beter; ze voelt zich weer mens, met waardigheid en respect. De ontmoeting tussen de sponsor en de gesponsorde vrouw was dan ook heel erg bijzonder. Na jarenlang met elkaar schrijven en foto's over en weer sturen hadden ze nu de mogelijkheid elkaar te omhelzen en te spreken. De ontmoeting deed hen beiden veel en de sponsor kon met eigen ogen zien dat het met Marie Thérèse beter ging. In april 2013 kreeg de voorzitter van Stichting Mukomeze, Anne-Marie de Brouwer, een hoge Koninklijke onderscheiding uit handen van de burgemeester van Breda. Ze werd Ridder in de Orde van Oranje-Nassau. Als een van de jongste Ridders in Nederland werd ze onderscheiden voor haar verdiensten voor slachtoffers van seksueel geweld in conflict situaties, zowel voor haar academische werk als voor het werk voor Stichting Mukomeze. In mei 2013 vierden wij ons 1e lustrum; het 5-jarig bestaan van Stichting Mukomeze. We hebben hier bij stil gestaan door het tonen van de film 'A Sunday in Kigali' in Chassé Cinema in Breda voor een breed publiek, met een inleiding over ons werk voor overlevenden van seksueel geweld. Tevens hebben we ons lustrum gevierd met een borrel voor sponsors, donoren en vrijwilligers in Lunchroom 'De Uitdaging' in Ulvenhout. Hier was ook van 30 april tot en met 1 juni 2013 onze foto-tentoonstelling 'De mannen die mij hebben vermoord: De kracht van Rwandese genocide-overlevenden' te zien. Tijdens ons lustrum konden we bovendien bekendmaken dat we een ambassadeur hebben: Lauren Jackson, een top basketbalster uit Australië. Eén van de eerste taken die Lauren als ambassadeur op zich heeft genomen is Stichting Mukomeze te helpen sponsorschappen te vinden voor de tientallen vrouwen in het zuiden van Rwanda. In juni 2013 was vervolgens de counselor van onze partnerorganisatie in Rwanda, Mama Lambert, in Nederland. Zij werkte hier, samen met enkele vrijwilligers, aan een boek om haar levensverhaal op te tekenen en sprak op enkele locaties over het werk dat zij doet voor overlevenden van de genocide, waaronder overlevenden van seksueel geweld. Eind 2013 ontving de voorzitter opnieuw een erkenning voor haar werk voor slachtoffers van seksueel geweld: de Viva400 Award in de categorie 'Knappe Koppen'. Tevens vonden eind 2013 veel interne bestuursdiscussies plaats over hoe wij de komende jaren als stichting te werk willen gaan. Belangrijk waren de discussies omtrent wat 'empowerment' van overlevenden van seksueel geweld in de praktijk inhoudt en hoe we dit, samen met onze partnerorganisatie, kunnen bereiken. Het jaar 2013 stond verder in het teken van een toename van het aantal sponsorschappen; de voortzetting van een aantal al bestaande projecten en het starten van een aantal nieuwe projecten; veel media-exposure; en een groot aantal activiteiten.

Tijdens interviews en lezingen in Nederland vertelden wij over het leed dat deze vrouwen in 1994 aangedaan is. We maken mensen bewust van wat seksueel geweld in conflictsituaties inhoudt en wat de gevolgen daarvan zijn in een mensenleven. Dit is ingrijpend, vooral voor hen die het seksuele geweld hebben overleefd. Maar hun verhaal moet wel verspreid worden. Vele vrouwen vertrouwden ons toe: 'Het is de waarheid.' Zij hopen dat het bekend worden van hun verhaal tot preventieve maatregelen leidt tegen dit soort misdrijven, waar ter wereld ze ook gepleegd worden. Tevens hopen zij op een steuntje in de rug om hun zelfstandigheid weer terug te krijgen. Niet in de laatste plaats benadrukken wij ook de moed en kracht van deze bijzondere vrouwen om door te gaan met leven. Niet alleen de vrouwen in Rwanda zijn veranderd door onze steun; ook wij zijn door hen veranderd. Wij zijn vereerd hen te mogen hebben leren kennen!

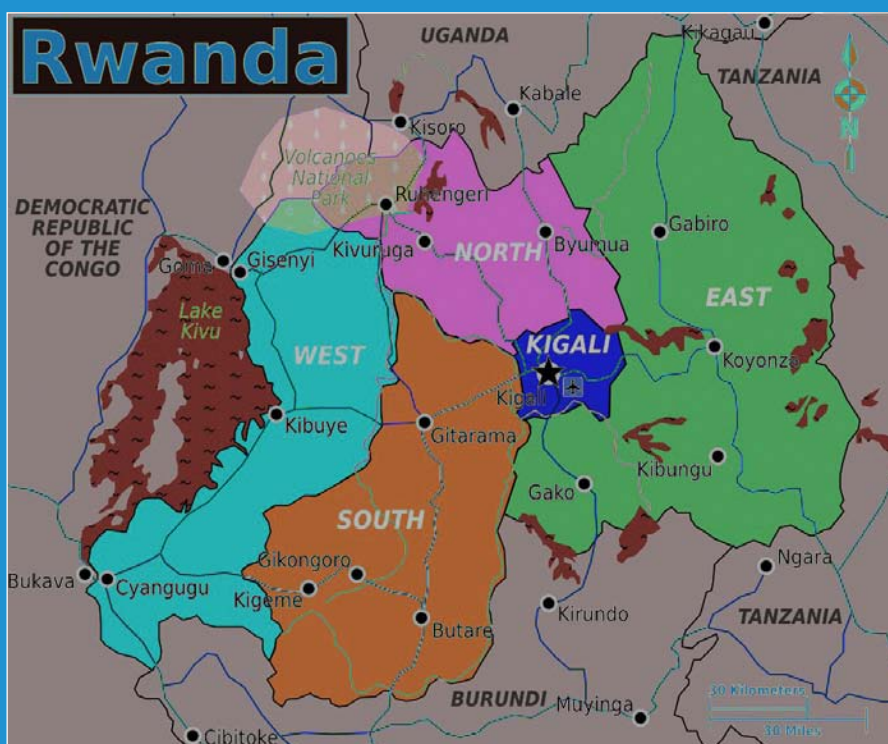
Samen met onze donoren, sponsors en vrijwilligers, hebben wij in ons korte bestaan al veel bereikt, maar het mag duidelijk zijn dat er nog veel meer vrouwen in Rwanda zijn die onze en uw steun verdienen.

Wij zullen ons voor hen inzetten en hopen dat samen met u te mogen (blijven) doen.

'Murakoze cyane', ofwel: 'Heel erg bedankt!'

Anne-Marie de Brouwer

Voorzitter Stichting Mukomeze

Sponsorschappen 2013

Eind 2013 werden 38 personen (37 vrouwen en 1 man) gesponsord door mensen uit Nederland, België en Australië (eind 2012 ging het om 31 gesponsorde personen). Sinds de oprichting van de stichting zijn de sponsorschappen van zes personen beëindigd om redenen van overlijden, vertrek naar het buitenland en 'empowerment'.

De aanwending van de sponsorbijdragen door Rwandese overlevenden van seksueel geweld is divers. Denk hierbij aan het volgen van een opleiding, het repareren van hun huis, het betalen van schoolmaterialen en schoolgelden voor hun kinderen en/of de wezen voor wie zij zorgen, het kopen van een geit of een koe en het opzetten van een bedrijfje om in eigen inkomsten en basisbehoeften te kunnen blijven voorzien. Zo is bijvoorbeeld de situatie van Gloriose Mushimiyimana (1975) in vergelijking met 2011 (start van haar sponsorschap) erg veranderd. Gloriose betaalt met de sponsorgeld van Stichting Mukomeze de huur voor haar huis, schoolgelden voor haar kinderen en eten voor haar gezin. Ze koopt ook kleding op en verkoopt deze vervolgens weer met een kleine winst. Op die manier voorziet ze in haar onderhoud. Gloriose droomt er van kledingnaaister te worden en haar eigen naai-atelier te hebben. Ook droomt ze van een eigen huis.

Een ander voorbeeld is Faustin Kayihura (1980). Sinds 2011 gebruikt hij zijn sponsorschap voor veel verschillende dingen voor hemzelf, zijn vrouw en zijn kinderen, waaronder de renovatie van hun huisje, het kopen van landbouwgrond en -materialen en zaden (bonen, noten en rijst). Door de genocide en de gevolgen daarvan, kon Faustin zijn middelbare school niet afmaken. Hij heeft nu echter toch weer de kracht gevonden om dit alsnog te doen. Faustin's droom is dan ook om te gaan studeren aan de universiteit. Na alle hulp die hij zelf heeft ontvangen, is het zijn wens om op een dag zelf anderen te kunnen helpen. Voor de genocide-overlevenden zijn de sponsorschappen veel meer dan alleen een financiële steun in de rug. Een van de vrouwen die via Stichting Mukomeze wordt gesponsord, Hyacintha Nirere (1981), verwoordde het als volgt richting haar sponsor: 'Jij hebt geluk in mijn hart gebracht. Het voelt alsof we altijd samen zijn, want ik weet dat je altijd aan mij denkt. Ik wil je heel erg bedanken voor het wegnemen van mijn eenzaamheid. Jij hebt bij mij de schaamte weggehaald en me een warm geborgen gevoel gegeven. Dat geeft me vrede, iedere dag weer.' Hyacintha is gelukkig met haar man en twee kinderen. Ze is een echte zakenvrouw geworden, met haar eigen supermarktje.

In 2013 is er een totaal bedrag van € 11.000 aan sponsorschappen besteed. In 2012 was dit een bedrag van € 8.930.

Sponsorschappen

Wat goed ging in 2013

- De toename van het aantal sponsorschappen in 2013 met 23% (in vergelijking met 2012).
- De levensomstandigheden van de vrouwen en hun familieleden is verbeterd. Met de personen in het sponsorschapsprogramma gaat het stukken beter dan voor het sponsorschap en zij bevinden zich op de goede weg naar hun 'empowerment'.
- De vruchtbare bestuursdiscussies omtrent wat 'empowerment' van overlevenden van seksueel geweld in de praktijk inhoudt en hoe we dit, samen met onze partnerorganisatie, kunnen bereiken.
- De snelle en inhoudelijk goede afwikkeling van onze verzoeken betreffende sponsorschappen alsmede jaarlijkse sponsorschapsupdate-rapporten en brieven geschreven door gesponsorde vrouwen. Dit is mede het resultaat van het feit dat we, op ons verzoek, sinds 2011 één vaste contactpersoon hebben bij onze partnerorganisatie, die alle taken waarneemt die de Mukomeze sponsorschappen betreffen.

Wat beter kan in 2014

- Werven van nieuwe sponsors middels een meer actieve en gerichte campagnevoering. Hierbij is ook van belang dat aan potentiële sponsors duidelijk wordt gemaakt dat tevens een gedeeltelijke sponsoring van een Rwandese vrouw (dus een deel van de € 30 per maand) mogelijk is.
- Samen met onze partnerorganisatie blijven bespreken wat 'empowerment' van overlevenden van seksueel geweld in de praktijk nu precies inhoudt. Hoe bereik je dit op de relatief korte termijn van sponsoring, en hoe kun je hierover het beste afspraken maken met de gesponsorde vrouwen zelf.
- Aandachtig blijven ten aanzien van de snelheid van communicatie en volledigheid van informatie over de sponsorschappen tussen ons en onze partnerorganisatie in Rwanda.

Projecten gestart vóór 2013: afgesloten of nog lopend in 2013

Universiteitsproject

Begin 2010 is het universiteitsproject van start gegaan. Gesponsord door Stichting Westeinde hebben vijf vrouwen de mogelijkheid gekregen een vierjarige universitaire bachelor studie te gaan volgen of af te maken: 'accounting' (drie vrouwen), 'rural development' en 'business information technology'. Van de drie studenten die in 2013 nog bezig waren met hun laatste jaar van de bachelor, is één student in december 2013 afgestudeerd. De andere twee bachelor studenten hebben hun afstuderen in het begin van 2014 gepland. De twee studenten die in 2012 hun bachelor diploma hadden behaald, hebben in 2013 de mogelijkheid gekregen te starten met een master. Van dit tweejarige masterprogramma wordt 1 jaar bekostigd met het restant van de financiering die Stichting Westeinde voor dit project beschikbaar heeft gesteld. Het project loopt nog tot het collegejaar 2013/2014.

Link-project

In 2011 is het pinda-project van start gegaan, mogelijk gemaakt door COS Brabant en enkele horeca opleidingen in Brabant (De Rooi Pannen Eindhoven, De Rooi Pannen Breda en ROC de Leijgraaf Oss en Cuijk) ter gelegenheid van Wereldvoedseldag 2010, waarbij studenten van deze opleidingen een 'eerlijke maaltijd' hebben bereid (een deel van de opbrengst van deze maaltijden ging naar Stichting Mukomeze). Dit project geeft in totaal een groep van meer dan 100 Rwandezinnen in Rusatira (zuid-Rwanda) de mogelijkheid pinda's te verbouwen. Dit is gefaseerd gebeurd, aangezien het project werd opgesteld middels een leensysteem. In de eerste fase werd aan 44 vrouwen een lening verstrekt om pinda's te verbouwen. Deze noten zijn uitermate voedzaam en bevorderen bovenal de werkzaamheid van Hiv-medicijnen. Ze zijn zeer geschikt voor de verkoop. Dit project is in 2011-2012 gerealiseerd en is in 2013 afgesloten. Hoewel de weersomstandigheden niet optimaal zijn geweest voor het verbouwen van pinda's, hebben de meeste vrouwen een goede oogst gehad waarbij ze voldoende pinda's voor zichzelf hadden en soms ook konden verkopen

om zo inkomsten te genereren. De eerste groep van 44 vrouwen hebben een oogst gehad variërend van 5 tot 88 kilo pinda's. Ze hebben allemaal hun lening kunnen terugbetalen, waardoor andere vrouwen weer kunnen profiteren van dit project.

Fruitgaard-project

Vanwege het grote succes van het fruitgaard-project in Nyanza (zuid-Rwanda), gesponsord door E.ON Benelux (zie jaarverslag 2011), is in 2011 een vervolgvoorstel opgesteld voor de realisatie van een tweede fase van dit project in Nyanza. Stichting Mukomeze had Imperial Tobacco Nederland bereid gevonden om dit project te financieren. Het project is in december 2011 van start gegaan en in 2013 afgesloten. In totaal zijn er 3300 passie vruchten, 100 tomatenplanten en 3700 avocado planten gedistribueerd in de gemeenschappen van Mugana, Runda en Rusatira (zuid-Rwanda). De vruchten van de planten zijn niet alleen gebruikt voor eigen consumptie (voor een gevarieerde voedselinname en een betere werking van Hiv-medicijnen) maar ook voor de verkoop. Hiermee zijn de gemeenschappen op duurzame wijze op weg geholpen om zelfvoorzienend te worden.

Micro-financierings-project Kimoronko gemeenschap

In december 2011 is een bijdrage toegekend door Books4Life Tilburg ter sponsoring van een fonds ten behoeve van de duurzame ontwikkeling van de Kimoronko gemeenschap in Kigali. In dit kleinschalig micro-financieringsproject kunnen vrouwen met een kleine lening tegen een redelijke rente een eigen bedrijfje financieren. Het project is in 2012 gestart en is in 2013 afgesloten. 9 vrouwen hebben de mogelijkheid gekregen hun eigen bedrijfje op te zetten of uit te breiden. Voordat ze een lening konden afsluiten, hebben ze bij Solace Ministries een training over ondernemerschap gevolgd. De vrouwen zijn blij dat ze nu hun families kunnen onderhouden en kregen ze meer respect van hun burens nu ze zelf in hun inkomsten kunnen voorzien. Alle leningen zijn terugbetaald, waardoor opnieuw 9 families kunnen profiteren van dit project.

Ontwikkelingsfonds voor de Rusatira Gemeenschap (voorheen Huizen-project)

Sinds het begin van 2012 is Soroptimistclub Bommelerwaard gestart met sponsoractiviteiten om geld op te halen voor de bouw van een duplex woning voor overlevenden van seksueel geweld in Rwanda. De sponsoractie heeft gelopen tot eind 2013. Omdat het opgehaalde bedrag niet voldoende was om een duplex woning te bouwen, hebben we - in samenspraak met de donor en Solace Ministries - ervoor gekozen het bedrag ten goede te laten komen aan een ontwikkelingsfonds voor de Rusatira gemeenschap. Het gaat hier om een vorm van microkrediet, waarbij overlevenden uit de gemeenschap een lening kunnen afsluiten ter ondersteuning of uitbreiding van hun agrarische activiteiten of in het opzetten van een eigen onderneming. In 2014 zal dit ontwikkelingsfonds gerealiseerd gaan worden.

Fruitgaard-project

Daarnaast is er in 2012 een tweede fruitgaard-project van start gegaan. Na twee eerdere succesvolle fruitgaard projecten in Nyanza (zie hierboven), is er ditmaal een fruitgaard verwezenlijkt in Rusatira. Dit project, dat gefinancierd is door Wolf Legal Publishers (deels door opbrengsten die de uitgever verkreeg uit het boek 'De mannen die mij hebben vermoord'), is in november 2012 van start gegaan en zal in 2014 worden afgesloten.

Koeien-project

Tenslotte is in 2012 het koeien-project gestart. In dit project werden 15 koeien verspreid onder - door Solace Ministries - geselecteerde vrouwen. Het houden van koeien is in Rwanda een van de meest effectieve manieren gebleken om de economische positie en onafhankelijkheid van vrouwen te vergroten en sociale isolatie te doorbreken. Deze vrouwen krijgen de koe niet zomaar; ze dienen een cursus te volgen, zelf een koeienstal te bouwen en voor de voedergewassen te zorgen. Om de duurzaamheid van het project te bevorderen, staan de vrouwen daarnaast het eerste vrouwelijke kalf af aan een andere vrouw uit de gemeenschap waar ze wonen. Door het doorgeefstelsel zal een (steeds) groter aantal vrouwen kunnen worden geholpen.

In geval van een eerste stierkalf is afgesproken dat de vrouwen 10% van de verkoopopbrengst afstaan ten gunste van een fonds voor de gemeenschap. Uit dit fonds kunnen leden van de gemeenschap een (micro) krediet krijgen, wat de zelfredzaamheid van de gemeenschap vergroot. In het kader van de millenniumregeling heeft de gemeente Breda, samen met Impuls en COS Brabant, tweederde van de kosten van het project beschikbaar gesteld, onder voorwaarde dat Stichting Mukomeze op haar beurt het overgebleven gedeelte ophaalt en bekendheid geeft aan het project binnen de gemeente Breda. Stichting Mukomeze heeft het resterende bedrag gedoneerd gekregen van Stichting MTO Breda en enkele activiteiten in Breda georganiseerd (film, foto-tentoonstelling) om bekendheid aan het project en Stichting Mukomeze te geven. Het project is in december 2012 aangevangen en is in september 2013 afgesloten middels een eindrapportage. Het project zal echter een langere looptijd kennen, omdat de meeste koeien nog niet hebben gekalfd en de uitwisseling van kalven pas in een later stadium zal plaatsvinden. Deze doorlopende monitoring, terwijl het project al formeel is afgesloten, zorgt voor extra kosten voor Solace Ministries die niet in het project budget zijn opgenomen. Dit is een punt van aandacht voor Stichting Mukomeze in de komende jaren. Van de 15 koeien die verspreid zijn in februari 2013, zijn helaas 2 koeien overleden door een ziekte die specifiek is voor de regio en waar nog geen goede behandelmethode voor is. Bij twee andere koeien is de zwangerschap vroegtijdig afgebroken. De precieze oorzaak hiervan is onduidelijk gebleken. Zij zullen opnieuw worden geïnsemineerd. Met de zwangerschap van alle andere koeien gaat het goed. Na de bevalling zullen de kalven nog 6 maanden bij hun moeder verblijven, waarna ze worden verkocht (stier) of aan een andere vrouw worden afgestaan (koe). Hierdoor zullen in de toekomst meer vrouwen kunnen profiteren van de voordelen van het hebben van een koe, zowel in financieel als in sociaal opzicht.

Boek-project 'The Men Who Killed Me'

Het boek 'The Men Who Killed Me' is een verzameling van 17 getuigenissen van overlevenden van seksueel geweld van de genocide in Rwanda, geïllustreerd met foto-portretten van deze overlevenden. Het boek is uitgebracht door Douglas & McIntyre (Canada) in 2009 en is geschreven door Anne-Marie de Brouwer (voorzitter Stichting Mukomeze) en de Canadese Sandra Ka Hon Chu (lid Internationale Adviesraad Stichting Mukomeze). De Canadese fotograaf en jurist Samer Muscati maakte de foto's voor het boek. De auteursopbrengsten gaan via Stichting Mukomeze naar Rwandese overlevenden van seksueel geweld. In 2013 hadden bovendien bijna alle personen van wie de getuigenissen in het boek staan, een sponsorschap via Stichting Mukomeze. Onder de naam 'De mannen die mij hebben vermoord' werd het boek in 2011 door uitgeverij Wolf Legal Publishers ook uitgegeven in het Nederlands. Stichting Mukomeze beschikt ook over twee foto-tentoonstellingen genaamd 'De mannen die mij hebben vermoord: De kracht van Rwandese genocide-overlevenden' – gebaseerd op het boek met de gelijknamige titel – en wordt door Stichting Mukomeze ingezet om op doeltreffende manier de misdrijven van seksueel geweld in conflictsituaties en de impact hiervan op mensen duidelijk te maken. Uit de verhalen en Samer Muscati's foto's van deze overlevenden blijkt niet alleen de ellende en pijn die zij hebben moeten doorstaan, maar juist ook hun kracht en door-

zettingsvermogen. De foto's van Samer Muscati zijn ook te koop; de opbrengsten gaan, net als de opbrengsten voor de huur van de foto-tentoonstelling, naar Stichting Mukomeze. Dit is een doorlopend project.

Projecten gestart in 2013

Universiteitsproject II

In 2013 is een nieuwe student met haar universitaire studie kunnen starten. Een sponsor is bereid gevonden om een universiteitssponsorschap af te sluiten om een vrouw voor vier jaar naar de universiteit te laten gaan. Dit project zal nog lopen tot het collegejaar 2016-2017.

SKIT-project

In 2012 hadden we ons voorgenomen om alleen projecten op te starten die zowel binnen onze doelstellingen als die van Solace Ministries vallen. Solace Ministries heeft echter een bredere doelstelling (ondersteunen van overlevenden van de genocide) dan Stichting Mukomeze (ondersteunen van overlevenden van de genocide die seksueel geweld hebben overleefd). Om ervoor te zorgen dat er geen projecten verloren gaan die niet noodzakelijkerwijs binnen onze doelstelling vallen maar wel van waarde zijn voor Solace Ministries, hebben we in 2013 ervoor gekozen een potentiële donor direct in contact te brengen met onze partnerorganisatie. Het gaat hier om het SKIT project van Tools to Work, waarbij in drie jaar tijd studenten worden opgeleid om naai- en breimachines te repareren. Eerder heeft Tools to Work al naaimachines geleverd (zie jaarverslag 2011), nu hebben zij aangeboden om gedurende drie jaar trainingen te verzorgen, inclusief alle benodigdheden, om overlevenden op te leiden tot reparateurs van naai- en breimachines, een beroepsgroep waar grote behoefte aan is in Rwanda. Omdat dit niet direct een perfecte match was met de doelgroep waar wij ons op richten, maar zeker van toegevoegde waarde is voor de jeugd die Solace Ministries onder haar hoede heeft, hebben wij Tools to Work and Solace Ministries direct met elkaar in contact gebracht en daar waar nodig gefaciliteerd. Op deze manier hebben we indirect kunnen bijdragen aan de bredere doelstelling van Solace Ministries.

In totaal is er in 2013 een bedrag van € 10.919 aan projecten besteed (in 2012 was dit bedrag € 27.540).

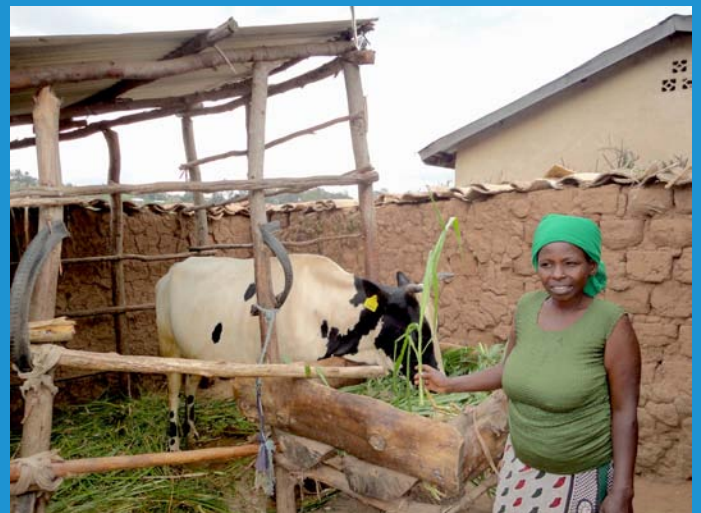
Projecten

Wat goed ging in 2013

- We hebben kritischer gekeken naar follow up verzoeken van Solace Ministries en donoren bij het aangaan van projecten. Daar waar mogelijk, hebben we Solace Ministries en de potentiële donoren direct met elkaar in contact gebracht als de doelstelling van het project niet geheel de onze is, maar wel past binnen de bredere doelstelling van Solace Ministries.
- Door duidelijkere afspraken met betrekking tot de wijze van verantwoording is de communicatie rondom de afwikkeling van projecten sterk verbeterd.
- We hebben samen met Solace Ministries toegewerkt naar een goede narratieve en financiële verantwoording van projecten.
- Er is een start gemaakt met de ontwikkeling van prioriteitsprojecten.

Wat beter kan in 2014

- De prioriteitsprojecten die we hebben aangemerkt actief in de markt zetten, om zo de behoefte en de financiering beter met elkaar te matchen.
- Na blijven denken over het aantrekken van grotere financiële middelen om ook grotere projecten te kunnen uitzetten, met oog voor de (bestuurs) capaciteit die Stichting Mukomeze heeft.
- Blijven werken met de partnerorganisatie aan het verbeteren van een goede maar zo efficiënt mogelijke communicatie over en verantwoording van projecten, met name tijdens de implementatiefase van projecten.
- Kritisch kijken naar de kosten voor monitoring en verantwoording van onze partnerorganisatie om ervoor te zorgen dat zij ook daadwerkelijk kunnen blijven leveren wat wij van hen verwachten. Monitoring en verantwoording kost geld, zeker voor projecten als bijvoorbeeld het koeienproject die duurzaam worden ingestoken. Projectfinanciering heeft echter een beperkte looptijd, waarna de kosten voor monitoring niet meer zijn gedekt, maar wel worden gemaakt.

Activiteiten en media-exposure

Activiteiten 2013

Hieronder volgt in chronologische wijze de activiteiten die in 2013 plaatsvonden en waar Stichting Mukomeze bij was betrokken. Voor een uitgebreidere uitleg van deze activiteiten verwijzen we naar onze website en/of facebook pagina.

23 februari 2013

Brainstormsessie over de toekomst strategie van Stichting Mukomeze onder leiding van Jeroen Heijmans (besloten bestuursbijeenkomst).

26 februari 2013

Pub-lezing in Tilburg met studenten van studievereniging INTERACT (Magister) van Tilburg University.

1-2 maart 2013

Ontmoeting tussen sponsor en gesponsorde vrouw in Rwanda. Tevens thuisbezoeken van nog twee andere vrouwen in ons sponsorschapsprogramma.

4-17 maart 2013

Foto-expositie 'De mannen die mij hebben vermoord' in De Poortერი, Zaltbommel.

8 maart 2013

Presentatie over ons werk en een kraampje met onze spullen bij De Poortერი, Zaltbommel, waar Soroptimistclub Zaltbommel activiteiten organiseerde in het kader van internationale vrouwendag.

9 maart 2013

Workshop over ieders kwaliteiten en hoe deze het beste in te zetten voor Stichting Mukomeze onder leiding van Erik Walschots (besloten bestuursbijeenkomst).

16 april 2013

Lezing bij Protestante vrouwen groep Dinther.

26 april 2013

Voorzitter Anne-Marie de Brouwer ontvangt van de burgemeester van Breda een Koninklijke onderscheiding – Ridder in de Orde van Oranje Nassau – voor zowel

haar professionele (in de wetenschap) als maatschappelijke werk (voor Stichting Mukomeze).

30 april t/m 1 juni 2013

Foto-expositie 'De mannen die mij hebben vermoord: De kracht van Rwandese genocide-overlevenden', Lunchroom De Uitdaging, Ulvenhout.

8 mei 2013

Lustrum van Stichting Mukomeze, met het draaien van de film 'Un dimanche a Kigali' en een korte presentatie over het werk van Stichting Mukomeze in Chassé Cinema, Breda.

11 mei 2013

Lustrum van Stichting Mukomeze, met een borrel voor sponsors, donoren en geïnteresseerden van de stichting, bij Lunchroom De Uitdaging in Ulvenhout (besloten bijeenkomst).

Juni 2013

Mama Lambert in Nederland om te werken aan het boek met daarin haar levensverhaal.

11 en 13 juni 2013

Fiestactie, samen met (en georganiseerd door) leden van Soroptimistclub Bommelerwaard, om geld op te halen voor Stichting Mukomeze.

16 juni 2013

Gregoriaans koor Karolus Magnus zingt 'een gezongen monument voor vrouwen' met voorafgaande viering met Mama Lambert (genocide-overlevende en counselor bij onze partnerorganisatie in Rwanda) in Sint-Laurentiuskerk, Ulvenhout.

20 juni 2013

Interview met Mama Lambert tijdens de 19e herdenking van de genocide tegen de Tutsi in de Synagoge in Tilburg (i.s.m. INTERVICT, Academic Forum, INTERACT/Magister JFT en Awake International).

1 september 2013

Deelname aan de loop 'Tilburg Ten Miles' om aandacht te vragen voor Mukomeze's missie.

5 september 2013

Braderie Zaltbommel, waar we samen met leden van Soroptimistclub Bommelerwaard, tweedehands juwelen verkopen. Opbrengsten gaan naar Stichting Mukomeze.

12 september 2013

Strategie-sessie over sponsorschappen en projecten (besloten bestuursbijeenkomst).

21 september 2013

Koolhovense markt in Tilburg met een kraampje om handwerkproducten van Rwandese vrouwen te verkopen.

3 oktober 2013 t/m februari 2014

Foto-expositie 'De mannen die mij hebben vermoord: De kracht van Rwandese genocide-overlevenden', Health City, Oisterwijk.

4 oktober 2013

Strategie-sessie over taken, rollen en rolverdeling (besloten bestuursbijeenkomst).

14 november 2013

Strategie-sessie over fondsenwerving en PR (besloten bestuursbijeenkomst).

26 november 2013

Uitreiking van de Viva400 Award in het College Hotel in Amsterdam voor voorzitter Anne-Marie de Brouwer in de categorie 'knappe koppen' voor haar academische en maatschappelijke werkzaamheden ter verbetering van de levens en rechten van vrouwen die seksueel geweld in conflict hebben meegemaakt.

28 november 2013

Presentatie over ons werk voor 'De Heren van Berkel-Enschot' in Tilburg.

Media-exposure 2013

Hieronder volgt in chronologische wijze de media berichten die in 2013 verschenen en waarbij Stichting Mukomeze werd vermeld. Links naar deze artikelen of de artikelen zelf zijn te vinden op onze website en/of onze facebook pagina. Daarnaast brachten we in 2013 zelf zes nieuwsbrieven uit, welke tevens op onze website en/of facebook pagina te vinden zijn.

- **The Men Who Killed Me** 2012: A year in review, door Anne-Marie de Brouwer en Sandra Ka Hon Chu (15 januari 2013) (Engels).
- **SALEM NEWS** The Men Who Killed Me – Survivors of Rwanda's Genocide have inspired people nationally and globally in many ways, door Jennifer Fierberg (25 februari 2013) (Engels) (interview met Anne-Marie de Brouwer en Sandra Ka Hon Chu).
- **De Jonge Akademie** Week 29: Dagboek van Rianne Letschert, door Rianne Letschert (15 april 2013).
- **Omroep Brabant** Jonge Bredase wetenschapper en mensenrechtenactiviste geridderd (26 april 2013) (radio interview met en artikel over Anne-Marie de Brouwer en speech van de burgemeester tijdens het ridderen van Anne-Marie de Brouwer).
- **FunX radio** radio interview met Eefje de Volder over 19 jaar na de genocide en de herdenking hiervan (28 april 2013) (minuten 1:06:30-1:32:00).
- **ONEWORLD** Seksueel geweld als oorlogswapen, door Joanne de Jager (3 mei 2013) (interview met Anne-Marie de Brouwer).
- **BN DeStem** 'Ze kreeg die mannen maar niet uit haar hoofd', door Rosé Lokhoff (28 mei 2013) (interview met Anne-Marie de Brouwer).
- **Newsletter Criminology and International Crimes** From scars to forgiveness: the extraordinary life of genocide survivor Mama Lambert, door Rafaela Steffen Gonçalves da Rosa, Sofia Kriempardi and María José Recalde Vela, Vol. 8, nr. 1 (juli 2013).
- **Brabants Dagblad** Mama Lambert en de genocide, door Joke Knoop (3 juli 2013) (interview met Mama Lambert).

Activiteiten

- **Letselschade NEWS** Bijzondere Initiatieven: Een lintje in de letselschade, door Rob Vermeeren (jaargang 3, nummer 11, zomer 2013, pp. 4-9) (interview met Anne-Marie de Brouwer).
- **Surya** Life and Love with Lauren Jackson (zomer 2013) (Engels) (interview met Lauren Jackson).
- **UNTIL** Alumni Magazine van Tilburg University 02/2013, 'Die verschrikkelijke verhalen moesten we naar buiten brengen', door Willem van Leeuwen (zomer 2013) (interview met Anne-Marie de Brouwer).
- **Intervict Newsletter** Remembering the Victims of the 1994 Genocide against the Tutsis with Mama Lambert, door Alice Bosma en Felix Ndahinda (2013 summer edition).
- **Bredase Bode** 'Hoop brengen in levens van deze vrouwen', door Henk Ketelaar (8 september 2013) (interview met Anne-Marie de Brouwer).
- **Viva** Viva400 And the winners are... (26 november 2013) (vermelding van Viva400 Award voor Anne-Marie de Brouwer in de categorie 'Knappe Koppen').
- **Nu.nl** Viva-Award voor Greenpeace-activiste (26 november 2013) (vermelding Viva400-Award voor Anne-Marie de Brouwer in de categorie 'Knappe Koppen').
- **Amnesty International** Ware mensenrechtenmensen (december 2013 / januari 2014).

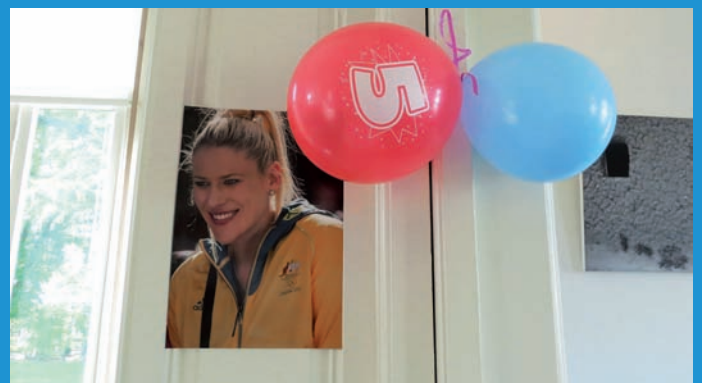

Wat goed ging in 2013

- Net als in voorgaande jaren weten mensen en instanties met verschillende achtergronden ons te vinden voor het aanvragen van lezingen en interviews.
- Het geven van lezingen; niet altijd meer pro-bono, maar opbrengsten naar de stichting laten gaan.
- De mogelijkheid om aandacht te vragen voor Rwandese vrouwen die seksueel geweld hebben overleefd niet alleen door lezingen, maar ook via de professionele foto-tentoonstelling 'The Men Who Killed Me: De kracht van Rwandese genocide-overlevenden'. Deze foto-tentoonstelling kan samen met het gelijknamige boek, een goed middel zijn om blijvend aandacht te vragen voor de situatie van deze vrouwen.
- Professionalisering van de kennis en kunde van de bestuursleden door het vergaren van nuttige kennis en advies binnen onze eigen netwerken.
- Professionalisering van de stichting door het houden van een aantal strategie-bijeenkomsten waarin de toekomst visie en aanpak van de stichting werd besproken.

Wat beter kan in 2014

- Als organisatie zelf gericht beleid uitstippelen voor activiteiten waaraan we zouden willen deelnemen of die we zouden willen organiseren en daarbij onze tijd en middelen goed inzetten.
- Meer aansluiting zoeken bij netwerken die complementair werk voor Stichting Mukomeze kunnen verrichten.
- De communicatie over onze activiteiten aan geïnteresseerden professionaliseren en uitbreiden, o.a. via social media.

Financiële verantwoording

De reguliere inkomsten van Stichting Mukomeze zijn in 2013 gedaald ten opzichte van 2012. Ondanks een sterk verder groeiend aantal sponsorschappen (van 31 eind 2012 tot 38 eind 2013) en daarmee sponsorschapsinkomsten (+23%) bleven voornamelijk de projectbijdragen (-60%) ver achter bij het niveau van 2012. De belangrijkste reden hiervoor is het Koeienproject waarvoor in 2012 een projectdonatie van € 15.000 werd ontvangen. Ook de eenmalige (vrije) donaties bleven achter bij het niveau van 2012 (-16%).

De inkomsten in 2013 uit de verkoop van Rwandese handycrafts in Nederland, enkel ter ondersteuning van de vrouwen in Rwanda (en van onze presentatie-activiteiten) en daarmee zonder direct winst oogmerk voor Stichting Mukomeze, zijn toegenomen ten opzichte van 2012 (+71%); de activiteiten rondom het eerste lustrum in 2013 zijn hiervoor een belangrijke reden. Andere inkomsten voor Stichting Mukomeze kwamen in 2012 voor een belangrijk deel vanuit het boek project 'The Men Who Killed Me', waaronder de opbrengsten van een toneelstuk, gebaseerd op het gelijknamige boek, dat door een toneelgroep in Canada is geschreven en uitgevoerd en bijdragen ontvangen voor de instandhouding van de foto-tentoonstelling, aangekocht in 2012 van Nationaal Monument Kamp Vught, en voor de verhuur van deze tentoonstelling. De overige inkomsten hielden in 2012 met name verband met het bezoek dat het bestuur van Stichting Mukomeze in februari 2012, op eigen kosten, aan Rwanda heeft gebracht. In 2013 houden zij verband met bijdragen die werden ontvangen om het bezoek van Mama Lambert aan Nederland mogelijk te maken (zie link met 'Overig' onder Uitgaven).

De reguliere uitgaven voor sponsorschappen en projecten volgen logischerwijs eenzelfde ontwikkeling als de inkomsten. De hogere uitgaven voor sponsorschappen ten opzichte van de inkomsten, kunnen worden verklaard uit het feit dat voor een viertal sponsorschappen geldt dat zij door Stichting Mukomeze uit (reguliere en eenmalige) donaties worden betaald en voor twee sponsorschappen de sponsorbijdrage reeds voor 2012 in zijn geheel is ontvangen. Overige verschillen kunnen voortkomen uit verschillen in het tijdstip van inkomsten (eenmalig, maandelijks of jaarlijks) en uitgaven (op kwartaalbasis). Dit speelt met name bij onze buitenlandse sponsors, om transactiekosten te besparen. De algemene bijdragen ten behoeve van onze partnerorganisatie Solace Ministries zijn bedoeld ter ondersteuning van de Mukomeze-activiteiten ter plaatse.

Het is Stichting Mukomeze ook in 2012 gelukt om de overheadkosten (zoals bank- en transactiekosten, webhosting, KvK) laag te houden, waardoor deze ook eind 2013 met 2,57% onder de zelf geformuleerde grens van 3% van de reguliere inkomsten zijn gebleven. De toename van administratieve kosten in 2013 komt voornamelijk voort uit de kosten voor de activiteiten rondom het eerste lustrum van de stichting, in mei 2013.

Van het resterende totaalsaldo van € 7.579 per eind 2013 was ruim € 4.000 reeds geormerkt voor met name sponsorschappen (op 1 februari 2014 is reeds een bedrag van € 4.020 overgemaakt aan Solace Ministries). Voor het project 'The Men Who Killed Me', dat ten goede zal komen aan genocide-overlevenden van seksueel geweld, resteerde per 31 december 2013 nog een positief saldo van ca. € 1.400. Stichting Mukomeze streeft er steeds naar het overige, vrije saldo niet te ver te laten oplopen en probeert daarvoor tijdig zinvolle bestemmingen te vinden, vaak in aanvulling op de reeds lopende activiteiten.

Inkomsten

	2012	2013
Sponsorschappen (RI)	€ 8.930,04	€ 11.000,04
Projecten (RI)	€ 27.540,00	€ 10.919,00
Reguliere donaties (RI)	€ 120,00	€ 190,00
Eenmalige donaties (RI)	€ 2.934,20	€ 2.470,05
Handycrafts	€ 502,50	€ 858,20
"The men who killed me"	€ 2.169,66	-
Rente	€ 132,56	€ 137,71
Overig	€ 2.032,31	€ 1.235,27
	€ 44.361,27	€ 26.810,27

Uitgaven

	2012	2013
Sponsorschappen	€ 11.030,00	€ 12.575,00
Projecten	€ 28.855,00	€ 11.120,00
Algemene bijdragen	€ 2.866,37	€ 2.400,00
Handycrafts	€ 1.295,68	-
"The men who killed me"	€ 161,40	€ 310,91
Overig	€ 1.941,83	€ 1.267,31
Stichtingspakket Rabobank (OH)	€ 253,61	€ 215,51
Reiskosten (OH)	€ 193,28	€ 170,61
Administratieve kosten (OH)	€ 248,67	€ 651,69
	€ 46.845,84	€ 28.711,03

Saldo lopende rekening 31-12	€ 9.479,45	€ 7.578,69
------------------------------	-------------------	-------------------

Ratio Overheadkosten (OH) / Reguliere Inkomsten (RI)*	2,19 %	2,57 %
---	--------	--------

* De ratio wordt berekend over de gehele periode sinds de oprichting van stichting Mukomeze

Sponsorschappen

- Zelf actiever en gericht sponsorschappen onder de aandacht van potentiële sponsors brengen, waarbij gewerkt wordt met een interne doelstelling per jaar. Hierbij moeten we ook gedeeltelijke sponsoring meer onder de aandacht brengen.
- Duidelijker het kader neerzetten waarbinnen sponsorschappen worden ingevuld; het gaat hierbij vooral om het begrip 'empowerment' en het traject daar naar toe.

Projecten

- De prioriteitsprojecten die we hebben aangemerkt actief in de markt zetten, om zo de behoefte en de financiering beter met elkaar te matchen.
- Na blijven denken over het aantrekken van grotere financiële middelen om ook grotere projecten te kunnen uitzetten, met oog voor de (bestuurs)capaciteit die Stichting Mukomeze heeft.
- Blijven werken met de partnerorganisatie aan het verbeteren van een goede en efficiënte communicatie over en verantwoording van projecten, met name tijdens de implementatiefase van projecten.
- Kritisch kijken naar de kosten voor monitoring en verantwoording van onze partnerorganisatie zodat zij kunnen blijven leveren wat wij van hen verwachten.

Activiteiten

- Gerichter keuzes maken in de activiteiten die we willen ontplooiën of waar we aan willen deelnemen, met inachtneming van doelgroepen die we willen bereiken.
- Nadenken over inventieve en creatieve activiteiten (e.g. sponsorlopen) en manieren van presenteren.

Communicatie

- Sociale media professioneler en actiever inzetten om sponsors, donoren en geïnteresseerden te betrekken bij wat wij doen.
- Onze website blijven aanpassen en professionaliseren.
- Promotiefilmpje over Stichting Mukomeze ontwikkelen om te kunnen inzetten als hulpmiddel bij de promotie van het werk dat wij doen.
- Onderwerpen die interessant zouden kunnen zijn voor de media actiever onder de aandacht brengen.

Samenwerking partnerorganisatie

- Verbeteren van de snelheid en efficiëntie van de follow-up en verantwoording betreffende de sponsorschappen en projecten. Een concrete manier om dit te bereiken is het installeren van een online-kalender, met daarin vastgelegde deadlines, waar een ieder op terug kan grijpen. Er dient meer verantwoordelijkheid voor de volledigheid van rapporten aan onze partnerorganisatie overgelaten te worden.
- Het begrip 'empowerment' samen met onze partnerorganisatie duidelijker definiëren. Alle betrokkenen duidelijkheid geven waar we naar streven en hoe dit het beste en snelst bereikt kan worden voor de betreffende personen.

Financiële doelstellingen

- Continue instroom van algemene donaties, om op deze manier flexibeler te zijn in de uitvoering van onze activiteiten in Rwanda.
- Vergroten van de inkomsten, ook met het oog op de dekking van noodzakelijke kosten die in Nederland gemaakt moeten worden (e.g. kosten voor monitoring dekken, kostenvergoedingen).
- Maandelijks een target halen voor de sponsorschappen en voor het binnenhalen van de jaarlijkse nieuwe sponsorschappen.
- De activiteiten die we ondernemen/aan deel nemen ook actiever koppelen aan (potentiële) inkomsten.

Bestuur

- Goede, continue bezetting op alle bestuursfuncties.
- Goede, efficiënte aanwending van de tijd en middelen bij de keuzes die we maken. Hierbij hoort een duidelijke taakverdeling en het werken met deadlines.
- Verdere professionalisering als organisatie bij: keuzes maken om te kunnen doorgroeien als organisatie, een strategisch en financieel jaarverslag opstellen, en mogelijke partners benaderen om ons netwerk te vergroten.
- Investeren in de kwaliteiten en capaciteiten van bestuursleden middels daarvoor geschikte trainingen.
- Inzetten van vrijwilligers ter ondersteuning van onze taken en activiteiten.

Contact informatie

Stichting Mukomeze is online te vinden via www.mukomeze.nl

U kunt Stichting Mukomeze bereiken via: info@mukomeze.nl

Het bankrekeningnummer van Stichting Mukomeze is NL95 RABO 01435.58.927, SWIFT code: RABONL2U (Rabobank Breda). Uw giften zijn fiscaal aftrekbaar aangezien Stichting Mukomeze een Algemeen Nut Beogende Instelling is (ANBI).

Stichting Mukomeze is opgericht op 8 mei 2008 in Den Haag, Nederland. Stichting Mukomeze is momenteel gevestigd in Breda en is geregistreerd bij de Kamer van Koophandel onder nummer 27318760. Het RSIN/Fiscaal nummer is 8193.96.436.

